

Donderdag 24 juni 1915 – ochtendeditie

Belgische vluchtelingen.

De Hollandse Maatschappij van Landbouw heeft van de minister van landbouw, nijverheid en handel bericht ontvangen, dat de minister van binnenlandse zaken zich bereid heeft verklaard, zijn tussenkomst te verlenen, om de mannelijke Belgische vluchtelingen in de verschillende vluchtoorden hier te lande in de gelegenheid te stellen, hulp te verlenen bij de hooibouw.

Donderdag 24 juni 1915 – avondeditie

Diksmuide.

Wij ontlenen aan De (Belgische) Legerbode:

De rustpoos, welke onze dapperen mochten genieten, zal van korte duur zijn. Gebruik makend van een sombere nacht, hebben de Duitsers verdere troepen samengetrokken voor de sector ten noorden van het bruggenhoofd, en plots, een weinig na middernacht, grijpen dichte vijandelijke massa's de loopgraven in de nabijheid van de weg naar Keiem aan.

Een krachtige beweging tegen de meer ten zuiden gelegen stellingen ondersteunt deze aanval, die als een stormram op onze linies komt beuken. Hij was op het punt te gelukken. Ondanks een prachtige weerstand, bezwijken de twee compagnieën marinefuseliers, welke de loopgraven ten westen van de weg bezetten, onder de overmacht, en de vijand komt de stelling binnen op dezelfde plaats, waar zijn aanval op 20 oktober ons voor een ogenblik in zo'n hachelijke toestand bracht. Maar vlak aan de rechterkant van de weg naar

Keiem heeft het peloton van luitenant Verhamme nochtans stand gehouden. De dappere officier kent het lot dat hem wacht, maar hij aarzelt niet. Hij heeft bevel gekregen tot de dood te weerstaan en hij zal gehoorzamen. Maar langs de linkerkant omtrokken en in het front met de bajonet aangevallen, is het peloton weldra geheel door vijanden omsingeld, terwijl wild gehuil van dronken woestelingen nog boven het geweergeknetter uit klinkt. In de donkere nacht volgt een kort gevecht van man tot man en loopt uit op de slachting van een deel der manschappen van het heldhaftige peloton, waarna de overlevenden worden gevangen genomen.

Maar het offer van deze dapperen zal niet vruchteloos geweest zijn. Op hun rechterkant zijn de andere compagnieën van het 11^e door hetzelfde lot bedreigd, die in goede kunnen terugtrekken onder de krachtige leiding van hun aanvoerders. Anderzijds is de leiding van de sector, aangevoerd door de dappere Borms, aanstonds ter hulp gesneld en zo slagen de onzen er in de vijand in bedwang te houden. Weldra zullen ook nog twee andere compagnieën van het 11e en één compagnie marinefuseliers opdagen, door kolonel Sults vanuit Diksmuide gezonden. Met een helse strijd lust bezeten, stormt geheel onze linie dan weer opnieuw ten aanval. Zij rijgt de Duitsers aan de bajonet, maakt talrijke gevangenen, en nog voor 3 uur 's morgens zijn de verlaten loopgraven weer in onze macht.

Ondertussen heeft admiraal Ronarch, door een onnauwkeurig bericht er toe gebracht aan dit feit meer belang te geven dan het inderdaad verdiende, alarm doen slaan in zijn brigade, heeft kolonel Meiser bevolen zijn eigen reserves gereed te houden en, zonder een ogenblik te wachten, heeft hij in alle haast twee compagnieën mariniers in stormpas op Diksmuide afgezonden. Kolonel Sults, gerustgesteld over de toestand in de noordelijke sector, zendt ze, zonder hun een ogenblik tijd te gunnen, naar de zuidoostelijke sector, waar de jagers insgelijks werden aangevallen, zonder echter te

wijken. Om half vier trekt de vijand, eens te meer afgeslagen, terug. Slechts enkele schoten klinken nog hier en daar door het holle van de nacht.

Het is nochtans een ernstig alarm geweest. Kolonel Meiser begrijpt hoe noodzakelijk het is zo dikwijls mogelijk de eenheden af te lossen, welke zich in de loopgraven der eerste linie bevinden; want 's nachts, bezwijkend onder de vermoedenis, zijn zij aan alle verrassingen blootgesteld, welke voor de vijand zoveel te gemakkelijker te beproeven zijn, daar geen enkele ernstige hindernis onze stellingen langs deze kant beschermt.

Juist de 21^e, 's avonds, werden twee bataljons van het 1^e linieregiment, (5^e Belgische legerdivisie) tot de beschikking van kolonel Meiser gesteld. Hij geeft hun bevel bij het aanbreken van de dag de twee bataljons van het 11^e te gaan vervangen; slechts de compagnieën van dit regiment zullen in reserve te Diksmuide blijven. De twee bataljons jagers zullen op dezelfde plaats blijven.

Om 8 uur 's morgens is de toestand helemaal geruststellend; onze artillerie beschiet krachtig de Duitsers, die men bezig ziet met op verscheidene plaatsen aardewerken aan te leggen, steeds onder de bescherming van het bombardement, dat met het aanbreken van de dag natuurlijk herbegonnen is. Maar men wordt er zo goed aan gewoon, dat men zelfs verwonderd is als het soms minder luidruchtig toegaat dan de vorige dagen.

Vanuit hun loopgraven, die deze dag weinig te lijden hebben, tellen onze manschappen de vijandelijke lijken, die bij honderden, over het terrein gezaaid liggen; anderen gaan de geweren, de helmen, de patroontassen, de trommels oprapen, welke de grond bedekken. Dokter Van der Ghinst heeft, op ongeveer 400 meter ten zuidoosten van het kerkhof, een belangrijke buit ontdekt. Hij had zich moedig

buiten de linies gewaagd om enige gewonden, zowel vrienden als vijanden, te gaan oprapen, wanneer hij achter een stromijt twee verlaten Duitse machinegeweren en talrijke kisten patronen ontdekt; een patrouille Belgen en Franse mariniers gaat ze halen onder het geweervuur, en brengt ze triomfantelijk naar onze loopgraven, onder het gejuich van onze dapperen.

De uren gaan voorbij zonder dat de vijand een nieuwe aanval waagt. In het begin van de namiddag deelt men aan de manschappen een dagorder van admiraal Ronarch mede. Het is het bericht, ten eerste dat de Russen een grote overwinning op de Weichsel hebben behaald, dan, dat de Britse troepen, in de nabijheid van het woud van Houthulst, in een belangrijk gevecht gewikkeld zijn met drie Duitse legerkorpsen.

“Om deze troepen ter hulp te komen,” zegde de admiraal, “en de overwinning te verzekeren”, is het nodig dat de IJzerlinie ongeschonden blijft, en bijzonderlijk het bruggenhoofd Diksmuide. Het is dus noodzakelijk met alle krachten de loopgraven te behouden, niettegenstaande de wanhopige en herhaalde pogingen van de vijand.

“De admiraal rekent er op dat de Belgische troepen en de marinefuseliers, kost wat kost, in hun loopgraven zullen stand houden, en ze, ten allen prijze, zullen hernemen zo een verrassing hen verplichtte tijdelijk te wijken.”

De lezing van deze dagorder, waarin een nieuwe oproep tot hun weerstandsvermogen wordt gedaan, vermeedert slechts de geestdrift van allen. Men roept: “Leve de Admiraal”, en luid door de handen schreeuwend, huilen Belgen en marinefuseliers naar de gehate vijand: “Weg met de Moffen! Moordenaars! Dinant! Leuven! Dendermonde!”

Tegen het einde van de namiddag gaat het 3^e bataljon van het 12^e linieregiment dat van het 11^e te Diksmuide vervangen; door kolonel Meiser worden de nodige bevelen gegeven, opdat in geval van nood de reserves in goede orde en op het geschikte ogenblik zouden kunnen tussenbeide komen. En daarop valt de nacht, van tijd tot tijd slechts door het kanonvuur onderbroken. De gehele dag heeft dit meer ten noorden gewoed; men weet dat de vijand zijn hardnekkige pogingen op de IJzer richt, tussen Nieuwpoort en Diksmuide. Daarin ligt misschien de verklaring waarom hij hier zo weinig van zich laat horen. Om 11 uur 's avonds echter, zal hij een nieuwe aanval doen, evenals de vorige tegen de noordelijke en de zuidoostelijke sector gericht. Maar ditmaal is men op zijn hoede, en een geweldig vuur, dat tot 3 uur 's morgens voortduurt, houdt alle aanvallen glad tegen. Mariniers, voetvolk van het 1^e linie en van het 2^e jagers, wijken geen voetbreed. Geen reserve is moeten tussenkomen. Ook heeft, in waarheid, de vijand verscheidene malen slechts zwakjes aangevallen; de jongste formaties welke men hier naar de slachting stuurt moeten enigszins vermoeid en ontmoedigd zijn.

In de vroege ochtend van de 23^e oktober wordt het 2^e bataljon jagers in de loopgraven aan de IJzer vervangen door het 2^e bataljon van het 12^e in reserve te Diksmuide. Om 11 uur vervangt kolonel Berger, van het 1^e linie, kolonel Sults in het bevel over de oostelijke oever van de IJzer. De vijand gaat voort met zijn bedrijvigheid slechts te tonen door een beschieting van ongelijke hevigheid en door werken welke men zijn sapeurs en voetvolk kan zien uitvoeren. Tegen de middag storten wel hagelbuien brisantgranaten en granaatkartetsen op de loopgraven, in de richting van het zuidoosten, welke insgelijks aan een vinnig en langdurig vuur van machinegeweren en geweren zijn blootgesteld. Maar het is slechts een schijnbeweging; de Duitsers doen geen aanval.

Meer en meer ankert zich bij de admiraal en bij kolonel Meiser de overtuiging dat de onbeweeglijkheid van de vijand slechts een of ander geheimzinnig doel verbergt, ongetwijfeld in betrekking met de gebeurtenissen welke zich in het noorden afspelen, op het front van de 4^e divisie. Na verschrikkelijke gevechten is deze, ondanks wonderen van dapperheid, voor de Duitsers moeten wijken aan de overgang van Tervate. Zij behoudt nog steeds dit front, dat aan de rechterkant op de IJzer steunt, langs Stuivekenskerke en het kasteel van Vicogne loopt. Maar zij is zichtbaar in de knel; de uitgeputte troepen lopen kans niet meer aan de vijandelijk drukking te kunnen weerstaan. Het kan niet ontkend worden dat het Belgisch Groot Hoofdkwartier enigszins ongerust is. Reeds heeft het aan kolonel De Vleeschouwer de groep artillerie van de 1^e gemengde legerbrigade onttrokken, welke elders meer nodig was dan te Diksmuide, waar men nog altijd flink stand houdt.

De admiraal is echter ongerust over zijn linkervleugel en deelt zijn vermoedens mee aan kolonel Meiser. De onbedrijfigheid der Duitsers, recht voor hem, beduidt niets goeds. Zal de vijand, met ten noorden van het bruggenhoofd over de IJzer te rukken, niet beproeven om in de rug aan te vallen? Wat er ook van zij, er bestaat daar een werkelijk gevaar, waar men voor op zijn hoede moet zijn. Met gemeen overleg besluiten de twee oversten onmiddellijk het 1^e linieregiment in reserve te plaatsen in de streek van Oostkerke, gereed om in geval van nood langs de kant van Oud Stuivekenskerke tussen te komen.

Te Diksmuide zelf, doet er zich niets nieuws voor, tenzij dat in de akelige regenachtige nacht, om 23 uur, de Duitsers plots met verse effectieven, een nieuwe aanval doen, krachtadig en hardnekkig, in de noordoostelijke sector. Een geringe verslapping in een of twee loopgraven heeft geen verdere gevolgen, daar een behendige tegenaanval onmiddellijk de toestand herstelt. Om 1 uur 's morgens

zwijgt alles; het geweervuur houdt helemaal op; een indrukwekkende stilte heerst over Diksmuide, waar nog de brand in de laatste puinen laait.

Maar de atmosfeer gaat zwanger van een onbepaalde bedreiging, onzeker nog, maar welke de oversten dreigend en verschrikkelijk voelen naderen. Inderdaad, de morgen van 24 oktober rijst als die van een der meest tragische dagen uit deze bloedige veldslag.